

نومرو : ۱۱۲

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

“ Idjtihad ” Constantinople

بشنجی سنه

اشعار

صربیت فکریه ضارم

علمی ، ادبی ، اجتماعی هفته لقم مجموعه

مدیر مرخص : الهمامی صفا

۲۶ حزیران ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ؛ ۵ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره یه

صحت عمومیه ایشی و کیدیشی

ارضروم ولايتك طوپوغرافياى طبيعى مناسبتيله

ارضروم ولايتى صحتى مديرى شريف بك ارضرومك
مفصل بير طبي طوپوغرافياى نشر ايتميدر .
كتاب بويوكدر و بويوك بير سعى و تدقيق اثرى در .
متعدد خريطه لرى ، قروكلرى محتوى در . صحت
عموميه مزه دائر يازيلان هر كتاب ويا مقاله كيبى بوده
مدهش در . چو جوق دوشورمه لر ، تيفو ، ديزانته رى ،
ورم ، چيچك ، نهولنه مك ، چو جوقلر ك يوزده تيمشدن
زياده سنك بير بو جوق ياشنه كله دن اول اولمه لرى ،
ملكيتى الك بى امان محاربه لر دن داها زياده قيروب
كچير مكددر . بونا حكومتك عاجل بير چاره ، بير چاره
دكل بيك چاره بولاجاغنى اميد ايدىورز .

بير دوستم ، مهندس واوروپاده بير مدت ياشامش
بير دوستم ، (كريد) ده بولونان اقباسنك يانده كيتمش ،
وعودت ايتشدى . اوراده بير قاچ روم عائله ايله تماسده
بولونمش هر بيرينه صورمش : قاچ چو جو غكز وار ؟
جواب : دوقوز . قاچ چو جو غكز دنيايه كلدى ؟ جواب :
دوقوز . صره ايله آلتى روم عائله صورمش هيچ بير
عائله نك دورت دن آشاغى چو جو غنى اولمامش و بونلردن
هيچ بيرى ثولمه مش !

كچن كون عيىنى يولده تحقيقى بزم بويوك آطه ده
يايدم . روم عائله لر دن مشابه جوابلر آلام . بو مسئله
دقت ايديله جك بير مسئله دكلدر . اكر ياشامايه نيتيمز
وعزمز قطعى و حقيقى ايسه آلزى آوجرك ايجه آلوب
اينى دوشونمه من و حركت ايمه من لازم در . نجه بو حال
مسلمان لك و تورك لك قيامتلىرىنك قوماسى ديمكدر .
نصرالدين خواجه « بيرى بويوك بيرى كوچوك ايكي قيامت
واردر . كوچوكى قادينم ثولديكى وقت بويوكى بن ثولديكم
وقت قويا » ديرمش .

قناعتم شو مر كزده در كه « جمعيت خيريه اسلاميه » نك
وبونا مائل تورك و اسلام خير جمعيتلىرىنك الك زياده مشغول
اولاجا قلىرى ايش هر شيدن اول اسلام و توركى بوانقراض

روحه بر آن اول حضور سرمديتكه آل ! [۱]
سوزلرني سويله يه زك اوتوز آلتى ياشنده دنيايه
كوزلرني قبادى .

شهاب المير سيمانه

حجله ابكار

« چيچكچى قيز » دن مغرز

كونش آرتيق طلوعه يلته نيور
اورته نى پروله كولومسه مده ،
اوانير كن حيات خوابنده
دوشنه بار احتياج اينور .
كونشك نفخ تابداردن
قالقيور سويسو خيالتر ؛
ظلمتك جابجا فرارندن
قاجيور كيرلى محرميتلر .
طانيور شيمدى بويله بر برى
بونون افرادى عالمك مضطر .
آچيور كون جهان سرائرى .
ايدىيور روح كاشانه حلول
نى محابا هب آشنا قلر ،
بوليور هر صدا مدر وصول .
ايسته بر لوحه نظر بيرا ،
بر درين شعر تركه هب معنا ،
بر حزين رهبر طريق رها .
شو خرامان چيچكچى قيز اوتده .
كلور ايسته پراميد .. نچين ؟
يوكون آرتى دم حياتى ايمش .
زنكبن آرتىق او شبهه سز زنكبن .
بر موقت سعادت ساده .
ينه مشغول اونك فقط ذهنى :
ايدى جك نى نشان بر آيدىنق .
بر قارا كاك بونون او ثروتى .
بيرى درت ساعتك قرارى بول
اى قيز . اى زخم روز شب ! آرتىق
نى فردالر آلماسين يوقسول .

طرابلس غرب — تموز ۱۳۱۴

زعيم زاده حسن فرهمى

صاحبی ذات لروارد. ایشته بیر چاره، که پاره ایله دکادر. بونلرک بویوک بیر خدمت گورمه یه موفق اولمالری ایچین حکومتک ممنون و شاکر گورونمسی کافی در و بونلر ده بویله اولاجاغنه هیچ شبهه یوقدر. کویلرده، ناحیه لرده، قضالرده، یرلی آدمیلردن بیرر صحیه هیئت، صحنی بیرمدافعه ملیه آدمالری وجوده کتیرمک نه کوچ در نه ده بویوک پاره یه متوقفدر. انی قافالی و کندیسنه انی خر جراه و یریلن بیردوقتور بویولده تشکیلاتی هر طرفده قولایلقه یاپاییلیر. Quinine d' Etat حکومت کینی «توزیع ایتک کافی دکادر. صیتمه نك تخریباتی کندیسنه ایجه آ کلاتیلما یان کویلونک بوندن استفاده ایده ییلمه سی چوق شبهه لی در.

کویلر، ناحیه لر شویله دورسون بیر چوق قضالرده بلدییه طبیی یوقدر صحیه مدیریت عمومیه سندن آلدیغ رسمی معلومات بومرکزده در. «بولغارستان» ده نفوسی ایکی یوزه بالغ اولان هر کویده هم بیر دوقتور هم ده کوچوک بیرخسته خانه واردر. بزم هر بیرینک نفوسی سکزر بیک، دوقوز بیک حتی اون بش بیک اولان قضا مرکز لرنده طیب بولونماق دهشتلی بیر حالدر. اون اون بش کون اول (بروسه) بی کوزدن کچیردم. اوراده، ارقاداشم دوقتور فواد علی بک واسطه سیله صحت عمومیه یه داخر چوق شیلره مطلع و دلخون اولدم. بیرملکبتده تولداتدن یوزده یمشکنک تلف اولماسی اھال ایدیه جک حادثه لر دن اولاماز.

(ازمیر) ک (مغله) سنده بوندن دوقوزسنه اول تک بیر فرنکیلی وارمش. شیمدی دوقوز یوزه بالغ اولمش. اورایه فرنکی طبیی سنده بیر کره اوغرا درمش! آیدینلی اولان و اوطرف لری ای طانیان آووقات بها بک برادر مرز آیدین و حوالیسنده کی صحت عمومیه نك فجاجتی آ کلاتماقله توکته مه یور.

حکومت مزک نه قدار بحران لر کچیردکی میدانده در. ذاتاً بحران لر بولونمادیغی زمانده ده باغداش قوروب اوطو. رماق و آشک قوتاریلوب قاشیقله آغزه قونماسی حکو. متلردن بکله مک ابتدائیک، حقسنز و عقلسنز بیر قافا ایشی در.

جسمانی دن قورتارماق در. دوقتور شریف بکک کتابی شو سوزلری تکرار سویله مه مه وسیله اولدی. تکرار دییورم چونکه بوغازمده سس بولوندیغی زمان دن بری بودردمزی باعیرییورم. «بونلرک چاره سی پاره در، پاره مرز یوق» دییورلر؛ بو یا گلش بیر منطق در. اولا پاره سز لغمز چاره سز لکمز دن در. پاره ایله ایش کورمک هر غریب یکیتک یاپاجغی ایش در. پاره سز ویا پک آز پاره ایله ایش کورمک در، که آنجاق بابا یکیتک کاریدر. حکومت هر ایشله مشغول اولاماز؛ فقط خلق، کندیسنه عاقد هر ایشله مشغول اولاییله جک حاله کتیرمک وقویماق آنجاق حکومتک ایشیدر.

بو کونلرده «کویلو بیسلکی جمعیتی» اسمیه بیر جمعیت تشکل ایتدی، غزتلر اساسی نظامنامه سی یازدی. بو نظامنامه نك بشنجی ماده سی جمعیتک نه لرله مشغول اولاجاغی کوسته ریور. صحت عمومیه، ایشلرینک ایشلنده یر طوتمشدر. بونلر کویلولر ایچین و کویلونک آ کلا یاجاغی بیردیل ایله، صائلی وکسیک حرفلره کتابلر نشر ایده جک لر. کسیک و صائلی حرفلرک اردوجه قبول ایدیش اولماسی بو جمعیتک ایشنی پک زیاده قولایلاشیر اچاق و اونلره بومیدانه کیرمک جسارتی ویرن، اردونک بعدما آلا جاغی تعلیم و تربیه در.

حریبه نظارتمزک کنج وتوانا ناظری انور پاشا، هیچ شبهه یوق، صائلی وکسیک حرفلری قبول و ترویج ایتمکله حیات اجتماعیمزه پک بویوک وقطعی بیر آدیم آتیرمش اولیور. هر سنه لاقول یوز بیک کویلو او قور یازار اولاراق کوینه عودت ایده جک. بونه بویوک نعمت در! کورولیور، که «کویلو بیسلکی جمعیتی» نك نه که جکی زمین ککیش و محصول دارد. بو جمعیتک وجوده گلنه سی مهم بیر حادثه اجتماعیه کیی تلقی ایتک لازم در.

جمعیتک اداره هیئتتی تشکیل ایدنلر آره سنده بغداد مبعوثی جمیل زهاوی افندی حضرتلری، سابق معموره العزیز والیدی ناظم بک، ارضروم مبعوثی حسین طوسون بک، صنایع زراعیه معلمی عزیز بک، معارف مفتشلرندن کاظم نامی بک کیی ممتاز و شیمه دوام و اقدام

تدقیقاته اساس اوله ماز ، وجودیمزك بر تك مجر دسی
تحلیل اتمکله بدنمزك تشکلات عمومیه سنه دائر بر حکم
ویرله میه جکی کی .

اساساً ، بوتون جمعیتمزك حیاتیله علاقه دار اولان
بر مسئله نی منحصر ا ماضی نی نظر دقته آله رق فصل اتمکله
قالشحق ، اوکا بر زاویه حاده ایچندن باقق ، یعنی
شموللی بر نظر عطف اتمکله دمک اولور .

بعضاری لسان مسئله نی بوسبوتون مستقل عد
ایدیورلر . اونک اولسه اولسه (علم السنه = Linguistique)
ایله بروجه تماسی وارد ، دیورلر . خوش ، بوفکری
ایلری سورنلرک علم السنه تبعاته یاناشدقلری یوق ..
فقط اود یای تدقیقاته آتیلرلر ، غرب وشرق ، حتی
شمال و جنوب لسانلری اوکرلرلر ، اشتقاقه درجه
مشابهتلی آراسلر ، لسانمزك تاریخیچه شکل و تکاملی
نقطه سی نقطه سنه یازمسلر بیله یینه ادعاری صحیح اولماز .
چونکه اوتدقیقات و مساعدین صوکر ا تکرار بر استفهام
نقطه سی قارشیننده بولنه جقلر : لسانمزی اصلاح اتمک
ایچون نه یامتی لازمدر ؟ ماضی بوسؤاله جواب ویرمه یور ،
اونده لسانک نمونه اتخاذه لایق بر شکل مکملی یوق .
اگر بومسئله نی زمانه براقق ایجاب ایدر سه تبعاته ،
مناقشات ، حاجت قالماز .

طوغریسی شودرکه لسان مسئله سی دولتمزك ،
ملتیمزك ، مؤسسلریمزك بنیه سی ، عناصر مرکبه سیله
مناسبتداردر . بومؤسسلر بوعنصرلر اجتماعی قانونلر
دائر سنده اجرای فعالیت ایدر . لسانمز مذکور قانونلرک
تولید ایتدیکی حادثه لرک تأثیری آلتنده بولونور .
سابرین لسان مناظره سی سونلر اولا دولتمزی وکتله
ملیه مزی علمی بر اصول ایله نظر تدقیقندن کچیرمیلدرلر .
بوصورتله حرکت اتملر سه بچٹ سطحنده قالیرلر ،
حقیقتک فتحه موفق اوله مازلر .

بعض علملر کمیت ، عدد اوزرینه مؤسسدر :
حساب کی . بعضلری موجوداتک کیفیتندن ، احوالندن
بحث ایدر : حکمت طبعیه کی . بعضلری ده هم کیمیه
هم کیفیته استناد ایلر : کیمیا کی . اجتماعی علملرده

فقط « جمعیت خیریة اسلامیة » ، « هلال احمر »
« مدافعه ملیه » و شوگونلرده اورتیه کمال تواضعه
کیرن « کویلو جمعیتی » کیی زمردلر موجوددر . بونلر
صحت عمومیه و حیات عمومی ایشلرندن داها زیاده معنا
بیرایشک موجود اولدیغنه اینانماسینلر .

آلمانیاک نفوسی دورت سنده بش میلیون آرتدی !
ایتالیانک نفوسی هر سنه بشوز بیک فضله اولیور !
یونانی لرک ، بولغارلرک هم اهلایسی چوغالیور ، هم ده
فردلرینک جسمانی و عقلی قیمتلری آرتیور . نفوسمزی
آزالان ، حتممزی کیرن ، بدنی و عقلی قیمتمزی آشغیلانان
جهلمزه ، اهملره ، کور توکلزه ، کورلکمزدو یوقوتار
یاباجاغز ، هرشیدن و هرکس دن اول ، هرشیدن و هرکس دن
زیاده بونلره بویوقوتار یاباجاغز .

در فتور عبر الله صررت

کیفیت نقطه نظرندن لسانمز

سطحیات ایله چوق اوغراشیلان محیطمزمده مهم
مسئله لر علمی بر صورتده حل ایدیله جکنه غندی مطالعه لر
ومغالطه لرله تذبذب و عقامته دوجار ایدیلر . لسان
مسئله سی ده عینی فلاکته کرفتار اولیور .

هر جریان و هر میلانه منسوب متفکرلریمزدن مرکب
مختلف مجلسلرده بولندم . هپسنده لسانمزک لزوم اصلاحی
حقنده ایشیتدیکم سوزلرده علمک ایزنی کورده دم .

رفیقلریمزدن بعضلری دیورلرک ، تاریخمزک فلان
دوره سنده لسانمز شو حالده ایدی ، بزوا حالی اساس اتخاذه
ایده رک اونی یکی بر شکله افراغ اتمکله چالیشیورز .
بو علمی بر اصول دکدر ، زیر علم تحلیل و ترکیب
دیمکدر . لسان بر هیئت اجتماعیته نک اک مهم عامللرندن
ورابطه لرندن بری اولدیغندن (سوسیولوژی) قانونلرینه
تابع بولونور . تاریخ (سوسیولوژی) نک آنحق
(سیری = Dynamique) قسمنی تشکیل ایدر . وتک
بردوره تاریخیه اوقسم سیرینک بر جزء فردی صاییلر ؛
بناء علیه بوتون بر عضویت اجتماعیه حقنده اجرا ایدیله جک